

Maritiem erfgoed

Replicabouw hengst Pegasus

Bij de doop van de gereconstrueerde hoogaars Alcyon II in juni 2001 in Vlissingen, hield Thedo Fruithof een uitvoerig pleidooi over wel/niet restaureren ofwel reconstrueren van schepen aan de hand van een bestaand wrak. (zie SdZ 2001.7). Hij gaf als voorbeeld de bouw van een Texelse blazer aan de hand van opmetingen van het oude, nog bestaande model. Het probleem bij subsidiegevers is dat wel geld beschikbaar wordt gesteld als het gaat om restauratie en veel minder, of eigenlijk niet, als het gaat om een reconstructie. In België denken ze daar gelukkig anders over.

Vrijwilliger Richard is bezig met de SB-gang.

De 11,50 m lange hengst *Pegasus* werd door Cor Drijver, een oud visser uit Texel, toevallig ontdekt in een grachtje in Leiden. Het scheepje was in een zeer slechte staat en het achterschip was grotendeels uitgebrand. Hij herkende het direct als een hengst. Als kind had hij die schepen nog op de Waddenzee zien varen om mosselzaad te halen. Hij restaureerde de *Pegasus* provisorisch. Gezien zijn gevorderde leeftijd droeg Cor Drijver het scheepje over aan VZW Tolerant. Om het scheepje naar België te brengen was niet eenvoudig. Eerst werd het naar Steenberghe gesleept en een jaar later naar de Schelde. Tot februari 2007 lag de *Pegasus* in het droogdok van het scheepvaartmuseum te Baasrode, daarna werd het naar Rupelmonde vervoerd.

De hengst *Pegasus*, je kunt je nauwelijks voorstellen dat het scheepje nog gedreven heeft.

De *Pegasus*, of wat er nog van over is, staat nu naast de CNR-loods in Rupelmonde. Je kunt je nauwelijks voorstellen dat dit scheepje ooit gedreven heeft. Aanvankelijk was aan Cees Droste gevraagd om dit wrak, dat omstreeks 1908 gebouwd is op de werf Verras in Paal in Zeeuws-Vlaanderen, te restaureren. Hij zei, na overleg met voorzitter Franke Lock van VZW Tolerant, dat het verstandiger en ook veel voordeliger was de *Pegasus* opnieuw te bouwen. De subsidiegevers gingen akkoord. Het schip werd opgemeten en in tekening gebracht. Daarna konden alle uit- en doorzakkingen in de

VZW Tolerant

De doelstellingen zijn:
Behoud van authentieke Vlaamse en Zeeuwse schepen en haveninstallaties;
Renovatie van schepen en ze zo mogelijk in de vaart te brengen;
Behoud van kennis: documentatiecentrum met boeken, registers, foto's, films, tekeningen, verhalen, modellen;
Samenwerking met medewerkers en sponsors;
Vaartochten organiseren om de belangstelling voor onze nautische geschiedenis met deze klassieke schepen aan te moedigen.

De nieuwe *Pegasus* in aanbouw. De blokken beton staan op het vlak om voldoende doorbuiging te krijgen.

tekening worden hersteld en de romp kon weer strokend worden gemaakt.

Met dit unieke project werd in 2008 begonnen. Wij waren er op een donderdag in het voorjaar en Theo Kampa kon bijgaande fraaie foto's maken. Zo wordt er aan de Schelde weer een houten schip op de originele wijze gebouwd! Het gaat veel sneller, schoner en constructief beter dan bij een restauratie. Bovendien, kun je nog van restaureren spreken als je – voor de vorm – een enkel oud stukje hout laat zitten, terwijl al het andere houtwerk wordt vervangen? Eigenlijk moet je dan spreken van vernieuwbouw.

Cees Droste met vrijwilliger Richard bezig met het pasmaken van een knie.

Het is lang geleden dat er een nieuwe hengst werd gebouwd.

De laatste hengsten

Van de honderden hengsten die vroeger op de Schelde voeren, zijn er zijn nog maar vijf originele hengsten over. We kennen *D'n Bruinen*, de *Jan Korneel*, de *Pegasus*, de *Jonge Jozef* (particulier eigendom) en de *Drie Gebroeders* (SBH). In Rupelmonde waren vroeger veel scheepshellingen en scheepswerven. Er is een dwarshelling bewaard gebleven en die wordt gebruikt om historische schepen droog te zetten en te knippen en te scheren. Aan de Scheepsbouwersstraat 16 werd, nadat er in een tijdelijke nissenhut al houten schepen waren gerestaureerd, een mooie nieuwe CNR loods gebouwd. Dit was mogelijk dankzij financiële steun van de gemeente Kruikebeke, die voortdurend klaar staat om hand- en spandiensten aan

te bieden. De werkruimte bevat niet alleen de nodige machines maar er zijn ook containers die dienst doen als administratieruimte, keuken, kantine, vergaderruimte, douches en toiletten. Daar komen elke donderdag en zaterdag vrijwilligers van de VZW Tolerant bij elkaar om te werken. Iedere donderdag is Cees Droste aanwezig om vrijwilligers van VZW Tolerant het nodige te leren en mee te werken aan de bouw van de *Pegasus*. Meestal wordt er in de week alleen op donderdag gewerkt. Een enkele keer zijn er ook op andere dagen vrijwilligers, dat is afhankelijk of er een schip op de helling komt en wanneer een tewaterlating wordt voorbereid. Op zaterdag werkt er een tweede ploeg. Soms werken ze aan hetzelfde schip als de donderdag-

Cees Droste maakt inkepingen in een spant.

ploeg (schuren, oliën, specifieke opdrachten), maar meestal hebben ze hun eigen project. Zo moest deze winter *D'n Bruinen* helemaal kaal worden gehaald. In praktijk blijkt het namelijk heel moeilijk om op zaterdag verder te werken waar de donderdagploeg gestopt was.

TEKST: WIM DE BRUIJN. FOTO'S THEO KAMPA